
¹¹ T.-J. Meeus: Meritocratie: Achterblijvers voelen zich verweesd, in *NRC-Handelsblad* donderdag 18 juli 2002, p. 3

de figuren misschien wel, maar omdat zij de kerkelijke betekenis niet kennen of zich daar niet aan gebonden weten, verstaan ze de figuren op virtuele wijze: er is wel inhoud, maar die is nog niet gerealiseerd, vluchtig, onbelichaamd. En omdat de figuren maar zelden worden opgeblazen tot ‘heftige zintuiglijke gewaarwordingen’¹¹ is de liturgie-uitzending voor oningewijden wellicht een saaie bedoening. De oplossing voor dit probleem wordt door het *Omroepbestuur* gezocht in een evangeliserende en mystagogische (i.e. inwijdende) benadering van de liturgie: er wordt een boodschap gebracht die zich als het ware zelf uitlegt. Je moet bijvoorbeeld niet uitleggen wat kaarslicht betekent, maar als je een lied over een teken in de nacht kruist (verbindt) met een opname van een brandende kaars legt het ene het andere vanzelf wel uit.

Wanneer kunnen we zeggen dat een liturgie-uitzending geslaagd is? Als ze de liturgische werkelijkheid op uitmuntende wijze heeft gevirtualiseerd en gemediatiseerd en vervolgens ook nog veel kijkers en luisteraars heeft bereikt? Ik kan me voorstellen dat programmamakers er zo over denken. De liturgie is dan een soort theater van de spiritualiteit, en mensen kunnen vrij en interactief omgaan met de spirituele inhoud die het programma hen biedt, los van hun kerkelijke oorsprong. Het is heel goed mogelijk dat omroepen deze vraag anders beantwoorden dan kerken. Maar in onze analyses komen we een dergelijke houding helemaal niet tegen. Veel eerder wijzen de liturgie-uitzendingen op de intentie de centrale liturgische thematiek – en dat is in de door mij geanalyseerde vieringen steeds de Godsontmoeting – ondubbelzinnig aan te reiken aan de recipiënt. Met andere woorden, de liturgie-uitzending is geslaagd als zij een liturgische viering in het medium is. Dan heeft niet alleen het medium de liturgie veranderd, maar heeft de liturgie ook nog iets met het medium gedaan: zij heeft hem geleerd mensen niet als beelden, maar als echte mensen te benaderen.

– De receptie

Tot slot nog enige aandacht voor de receptie van de liturgie-uitzending. Ik heb gezegd dat de mediatie wordt gekenmerkt door nabootsing en virtualisering van de alledaagse werkelijkheid, en dat de liturgische viering wordt gekenmerkt door participatie aan en belichaming van de goddelijke werkelijkheid. Welnu, kort gezegd komt de authentieke receptie van de liturgie-uitzending erop neer dat de viering, die in de media haar lichamelijke heeft verloren, in de recipiënt opnieuw een lichaam krijgt. De liturgie-uitzending combineert een gemediatiseerde syntaxis (acteurs, tijd en ruimte) met een *liturgische* semantiek. In de gemediatiseerde syntaxis kunnen we een vorm van mimesis beschrijven, waarin de viering niet zozeer wordt nagebootst als wel *voorgedaan*. Mimesis